

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

70 let v Argentini

Leto LXXVII | 17. julija 2018 - Buenos Aires, Argentina | Št. 18 - 19

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

VSE NAJBOLJŠE, SLOVENIJA!

25. junija je Slovenija praznovala 27 let kot samostojna in neodvisna država. V Prešernovi šoli na Pristavi smo se o tem učili in pogovarjali v vseh razredih. Tudi najmlajši v vrtcu so se o tem pogovorili: Slovenija je praznovala svoj rojstni dan, 27 svečk je ugasnila!

V prvem in drugem razredu je vsak otrok dobil knjižico o Sloveniji, njenih znamenitostih in lepota, polno krasnih risb, ki jih vsak učenec pridno barva ko se pri pouku o tem učijo. Poleg risb pa se bodo otroci tudi napravili v narodne noše in bodo plesali na slovensko glasbo. Vsak učenec bo prinesel kakšno značilno jed, kot na primer potico, krofe, ali štrudelj, da jo bodo delili s sošolci. Letošnje praznovanje slovenske samostojnosti jim bo gotovo ostalo v lepem spominu!

Otroci iz tretjega razreda so v sklopu praznovanja dneva državnosti poslušali slovensko himno. Nato so izdelali z listki zastavo ter podrobno spoznali slovenski grb. Vsi so uživali ob spoznavanju narodnih simbolov in utrdili ljubeči odnos do svojih korenin.

V četrtem, petem in šestem razredu so se pogovarjali o slovenskem grbu in njegovem pomenu. Razlikovali so grb, ki ga najdemo na zastavi in je državni simbol, od ščita, ki ga rabijo vojaki, da se branijo. Otroci so poslušali, kako se je Slovenija leta 1991 osamosvojila in postala neodvisna od Jugoslavije. Veseli smo, da je že 27 let Slovenija svobodna država!

Tudi na tečaju ABC so se učili o tem važnem datumu. Zapeli so slovensko himno,

katero je napisal najpomembnejši slovenski pesnik, po katerem nosi ime naša šola. Pobarvali so slovensko zastavo in grb, izračunali koliko je stara, si ogledali njen zemljevid. Starejša skupina si je še ogledala kratek film o njej: na katere države meji, njene znamenitosti, nekatere tipične hrane. Zanimivo je bilo!

Najstarejši, otroci iz osmega razreda, so tudi govorili in premišljevali o osamosvojitvi Slovenije. Povezali so tri pomembne letnice: 1945, 1991 in 2018. Poslušali so zgodbo učiteljice Mare Pleško iz Carapachaya, ki se je rešila gotove smrti med drugo svetovno vojno po čudodelni svetinji Naše Ljube Gospe. Spomnili so se tudi mučenca Alojzija Grozdeta, ter tolikih mladih, ki so se žrtvovali za slovenski narod. Naši stari starši so sanjali o svobodni državi, ljubili so Boga, narod in domovino. A zaradi preganjanja komunistov so morali zapustiti svoje domove in iti v svet, ker se niso strinjali z njimi. Vseeno so ostali zvesti narodu in prosili so Boga -tudi iz daljne Argentine- za svobodo Slovenije. In končno, junija leta 1991 je napočil dan ko je Slovenija razglasila svojo samostojnost! Kaj pa leta 2018? Tudi danes si moramo prizadevati za Slovenijo in gojiti ljubezen do naše domovine, ter se zahvaliti Bogu za 27 let svobode in Ga prositi za njeno svetlo bodočnost.

Iz srca voščimo ti, vse najboljše draga Slovenija! Naj te Bog blagoslovi!

Tatjana Rožanec

DAN DRŽAVNOSTI V ROŽMANOVI ŠOLI

V Rožmanovi šoli smo združili Domobrasko proslavo in Dan državnosti v soboto, 30. junija 2018. Najprej smo sprejeli slovensko in argentinsko zastavo ter zapeli himni.

Voditeljica Nina Pristovnik Diaz je podala nekaj misli o slovenskih žrtvah med drugo svetovno vojno in po njej. Učenci 8. razreda so prebrali, kar so poizvedeli doma o svojih prednikih, ki so trpeli pod komunističnim režimom.

Sledil je drugi del akademije. Da smo proslavili Samostojno Slovenijo, so učenci 3. in 4. razreda deklamirali pesem Moja domovina. Otroci vrtca, 1. in 2. razreda so s srčki bele-modre-rdeče barve povedali pomen teh barv. Vsa šola z učiteljicami je na koncu zapela Ljubim te, Slovenija.

Magda Zupanc Petkovšek

IN MEMORIAM - č.g. Matija Borštnar

Župniku Matiju Borštnarju v hvaležen spomin
Trzin, 16. julija 1927 - Buenos Aires, 29. junija 2018

S težkim srcem, a polni hvaležnih mislih in besed, smo se v petek, 29. junija, poslovili od služabnika božjega č.g. Matija Borštnarja, ko se je vrnil v hišo Gospodovo.

Spoznali smo moža, ki je življenje dobesedno podaril Bogu. Mati božja je pa bila steber in ščit h kateri se je zatekal z veliko ljubeznijo.

Življenje g. Matije -čeprav posuto s težavami, ki jih je delil z vsemi, ki so morali

nasilno zapustiti Slovenijo takoj po koncu II. svetovne vojne zaradi komunistične revolucije- je bila ena sama pesem predanosti službi božji.

Graditelj in dolgoletni župnik fare sv. Nikolaja v okolici San Justa, se je z vso vnemo zavzemal in širil božjo besedo. Skrbel je predvsem za zveličanje duš. Opozarjal nas je o božji milosti, ko je podarjal pri vsakem nedeljskem srečanju,

da nas Bog neskončno ljubi in čaka na vsakega izmed nas z neizmerno potrpežljivostjo. Na koncu pridige je pa vedno dodal: »Mnogi se sklicujejo, da nimajo časa za Boga, naštevajo vsemogoče vzroke in opravičila; a nič ne vemo ne kdaj ne kako nas bo Stvarnik poklical. Naj se ne znajdemo pred njim praznih rok, saj bo tudi Gospod rekel, da nima časa za nas.«

Znana je bila njegova predanost božji volji. Pridigal je z zgledom. Bil je velik častilec Matere božje, širil je pobožnost prvih sobot. Čeprav župnik argentinske fare, se je rad udeleževal slovenskih proslav in svečanosti.

Poslovili smo se od č.g. Matije z mašo, ki jo je v cerkvi sv. Nikolaja daroval prelat msgr. dr. Jure Rode. Med mašo je g. Rode orisal življenjsko in bogoslovno pot g. Borštnarja in ga opisal z najvišjo odliko, s katero se duhovnik sme pred Bogom predstaviti: neomajna zvestoba.

Za škofijo San Justo je daroval mašo zadušnico škof Eduardo Garcia, za župnijo Sv. Nikolaja pa župnik Juan Carlos Cagliani, ki je vernikom podal tolažne besede in jim priporočal, naj se v težavah zatečejo h g. Matiju in »naj ga potegnejo za talar,« kajti prepričan je, da imamo priprošnjika pri Bogu in Materi Božji.

Gospod Matija, počivajte v miru. Pogrešali vas bomo!

Ivana Tekavec

M&M | "Movie noč"

V soboto, 23. junija, smo se M&M iz vseh domov zbrali v Našem domu. Imeli smo skupno srečanje med katerim smo gledali film »The ultimate gift« in jedli »pochoclos«.

Film se razvija okoli Jasona, vnuk Reda Stevena, kateremu je umrli stari oče zapustil premoženje v obliki »nalog«. Izpolnitev teh 12 naloge bo Jasonu pomagala, da postane boljša oseba, kajti on je neodgovoren mladenič, ki ne zna ceniti vrednot. Takoj, ko bo dopolnil naloge, bo dobil 12 daril: delo, prijatelje, pametno uporaba denarja, učenje, težave, družino, smeh, sanje, dar dajanja, dar hvaležnosti, dar novega dneva in ljubezen.V tem obdobju Jason izgubi vse kar ima. Postane tudi prijatelj z Emily, deklico, ki se bori proti levkemiji in njene mame Alexia. Vsa ta dogajanja začenjajo ustvarjati spremembo v Jasonu in končno sam razume, da lahko postane pomemben za ljudi in jim lahko pomaga. Tako se Jason spreminja v filmu in ob koncu ni sledi neubogljivega mladeniča, ki smo ga prej poznali.

Po končanem filmu smo se v majhnih skupinah pogovarjali, jedli okusne pice in odgovarjali na vprašanja, ki so nam jih voditelji pripravili. Potem pa vsi skupaj delili zaključke in se med seboj poslušali.Zatem je sledilo ganljivo presenečenje: poslovili smo se od dolgoletne voditeljice Mladcev in mladenk Slomškovega doma, naše drage Anke Smole Kokalj.Okoli polnoči se je vsak vrnil domov in sladko zaspal s prepričanjem, da če imamo darove, ki jih je Jason prejel, postanemo najbogatejši ljudje na tem svetu. Če jih pa nimamo je zdaj čas, da jih poiščemo.

Mladci in mladenke Našega doma.

IMAMO DVE DOMOVINI

Od 16. junija do 1. julija v domovini gostuje slovenski pevski zbor iz Mendoze. Dvaindvajset pevcev treh generacij se bo na desetih koncertih predstavilo s programom slovenskih skladateljev in tradicionalnimi argentinskimi pesmimi, gostovanje bodo sklenili z nastopom na 25. taboru Slovencev po svetu.

• **Rojstvo na božič leta 1948**
Na povabilo Društva Slovenija v svetu mendoški zbor gostuje »v naši duhovni domovini«, kot pravijo pevci, ob 70-letnici neprekinjenega glasbenega ustvarjanja. Že leta 1948, ko se je iz taborišč na Koroškem v to sušno vinorodno argentinsko pokrajino priselilo okrog dvesto slovenskih beguncev, so »sestavili« zbor. Naseljevanje so spremljale težave, kot je nepoznavanje jezika, iskanje stanovanj in zaposlitev, negotovost. »Slovenska pesem jim je bila v uteho. Pesem je naše stare starše in starše spremljala, bodrila, med seboj povezovala in jim budila upanje,« povedo pevci na vsakem nastopu. Med priseljenci je bilo mnogo takih, ki so že pred vojno doma v župnijah, potem pa tudi v avstrijskih taboriščih sodelovali pri zborih. Ko jih je profesor Božidar Bajuk za božične praznike pred 70 leti povabil, da bi zapeli slovensko, so jim bile melodije in besedila pesmi poznane. Prepevali so brez not in glasbene spremljave, samo po spominu in z znanjem, ki so ga prinesli s seboj. Božič leta 1948 štejejo za rojstni dan slovenskega mendoškega zbora.

• **Podstat z Markom Bajukom**
Zbor se je na skoraj vsakih vajah razširil, prihajali so novi pevci in v letu 1949, takoj po prihodu v Mendoza, se je zboru pridružil Božidarjev oče, ravnatelj in glasbenik Marko Bajuk. Po spominu je pisal note cerkvenih, narodnih in umetnih pesmi, ustvarjal nove skladbe ter zbor spremljal na harmoniju in orglah. Leta 1953 je Marko prevzel mesto zborovodje in ime zbora ponesel po vsej mendoški provinci in tudi širše: poleg tega da so ob nedeljah prepevali pri maši, so med drugim tudi spremljali argentinskega škofa na slavih, nastopali na prireditvah, prirejali samostojne koncerte. Glas o izjemnih pevcih v slovenskem mendoškem zboru je preplaval deželo pod Južnim križem, ko so bili leta 1961 povabljeni, da prepevajo na osrednji prireditvi ob 150. obletnici osvoboditve Argentine. Še danes pa ostaja v spominu Mendoščanov koncert, na katerem je zbor pod vodstvom in na pobudo Marka Bajuka ponovil program združenih slovenskih zborov na evharističnem kongresu v Ljubljani leta 1937. Marko Bajuk se je leta 1961 poslovil v večnost, v spomin nanj zbor vsako leto na Markovo nedeljo pripravi koncert.

• **Sedemdeset let, sedem dirigentov**
Po očetovi smrti je zbor spet prevzel Božidar in ga vodil skoraj četrt stoletja; leta 1985 se je »upokojil« in dirigentsko palico predal nečaku Marku Bajuku. Po njegovem odhodu na študij in delo v Ljubljano so se na mestu zborovodje zamenjali štirje: do leta 1996 ga je vodila Lenčka Božnar, za njo štiri leta Argentiniec, poročen s Slovenko, Fernando Mejias, krajše obdobje Roxana Munoz, zadnjih osemnajst let pa zbor vodi argentinski muzikolog Diego Bosquet. »Slovensko ne razumem, pa vendar mi je slovenska pesem zelo ljuba. Ko sem leta 2000 prevzel mesto zborovodje, nisem o slovenski pesmi vedel ničesar, slišal pa sem jih, da lepo in ubrano pojejo. Začel sem študirati in raziskovati, saj sem se zavedal, da bom razumel slovensko glasbo šele takrat, ko bom razumel slovenske navade, zgodovino, kulturo, slovenski značaj. Ker o tem v Argentini skoraj ni bilo literature, sem se kot profesor zgodovine glasbe na fakulteti povezal z raznimi inštitucijami v Sloveniji. Zbral sem toliko literature in jo tako podrobno raziskal,

Slika demokracija.si

da sem o slovenski glasbi v diaspori napisal magisterij,« je pred desetimi leti v pogovoru za Družino povedal Bosquet. Dodal je, da se je od slovenske skupnosti veliko naučil, največ pa o vrednotah vztrajnosti, poštenosti in ljubezni do domače besede.

• **S programom sedmih slovensko-argentinskih skladateljev**
Železnemu repertoarju slovenskih cerkvenih in narodnih pesmi zborovodja dodaja tudi argentinske, indijske in druge skladbe. Tako so tudi za letošnjo turnejo ob 70-letnici zbora v program vključili ljudske pesmi sedmih slovenskih pokrajin, tradicionalne melodije sedmih argentinskih provinc ter skladbe sedmih slovenskih skladateljev, ki so ustvarjali v Argentini: Marka Bajuka, Gabriela Čamernika, Alojzija Geržiniča, Jožeta Osana, Julija Savellija, Draga Šijanča, Cirila Krena in Janeza Ogrina. V zboru prepevajo, kot je pred prihodom povedala ena od pevk Magdalena Grintal, »Slovinci in potomci Slovencev, ki govorimo ali vsaj skušamo govoriti slovensko. Petje družijo nas, s petjem pa tudi najlažje povemo Argentincem, kdo smo in kje oziroma kakšne so naše korenine.« Nekaj članov je tudi Argentincev, ki pa so s slovensko skupnostjo povezani sorodstveno ali prijateljsko. »Spoštujejo slovensko petje in slovensko kulturo, mi pa se z občutljivostjo in vsem spoštovanjem vključujemo v njihovo tradicijo. Drug drugega bogatimo,« pravi Grintalova: »Na naše koncerte in nastope prihajajo poslušalci vseh narodnosti. In čeprav ne razumejo besedila, slišijo sporočilo skladbe. Navadno pa pred pesmijo tudi v španščini povemo, o čem govori pesem.« Za identiteto zbora se ni bati: »Vsi vemo, da je zbor slovenski in da bo slovenski tudi ostal.«

Kako zelo je zbor spoštovan v deželi pod Andi, govorijo tudi nagrade: Organizacija argentinske pevske dejavnosti je zboru podelila najvišje odličje, republika Argentina pa častno diplomu za doprinos k argentinski kulturi.

• **Vera in slovenstvo**
Zbor je že dvakrat gostoval tudi v Sloveniji, leta 1996 in 2008. Med 22 pevci so tudi trije, ki pri zboru prepevajo že od začetka: dva sta bila rojena še v Sloveniji, ena pa v taborišču na Koroškem. Drugi pevci so že rojeni v Argentini, glavnino sestavljata druga in tretja generacija izseljencev. »Slovenska pesem je že pred 70 leti krepila slovensko skupnost in je še danes naš ponos. Gostovanja v naši duhovni domovini so pravi zagon za naše poslanstvo širjenja slovenske kulturne dediščine izven slovenskih meja,« pravi Magdalena Grintal. V Sloveniji pa zbor dobi tudi spodbudo, da v okoli 600 članski mendoški skupnosti ohranja slovenske korenine, pri nedeljskih mašah prepeva slovenske pesmi, ustvarja kulturno-pevski utrip v Slovenskem domu ter »slovensko« predaja četrti generaciji. Kot pravi Grintalova: »Slovenski zbor in Slovenski dom sta naš temelj, naša družina – vedno nas spominjata na naše korenine in naše vrednote: krščansko vero in slovenstvo.«

Ksenja Hočevár, Družina, 24. junij 2018

NEUQUÉN | *Presentación y visita*

Neuquén capital y ciudades vecinas tuvieron oportunidad de compartir tres jornadas con la Sra. Embajadora de la República de Eslovenia en Argentina, Jadranka Sturm Kocjan y descendientes de inmigrantes eslovenos, desde el 05 al 07 de julio del corriente año.

En su primera visita a la ciudad capital, la Embajadora fue recibida oficialmente en el aeropuerto Juan Domingo Perón por el máximo mandatario provincial, el gobernador Omar Gutiérrez, quien luego de darle la bienvenida a la provincia y de compartir una animada charla procedió a un intercambio de presentes con la ilustre visitante.

Por su parte, el viernes 6 por la mañana fue declarada Huésped de Honor por el Honorable Concejo Deliberante. La representante diplomática, luego de agradecer la distinción al cuerpo legislativo neuquino y los medios de comunicación presentes, informó que en Argentina se encuentra la segunda comunidad eslovena más grande fuera de su país de origen y ofreció una detallada descripción de la actualidad socioeconómica de esta nación del este europeo.

Como parte del programa de visitas protocolares y acompañada por algunos descendientes eslovenos de Norpatagonia fue recibida en el palacio municipal por el intendente de la ciudad, Sr Horacio Quiroga, junto a todos los integrantes de su gabinete. Después de una extensa y enriquecedora conversación que giró sobre aspectos históricos y culturales que caracterizan a ambos países, se coincidió sobre la importancia de que exista cooperación entre el municipio y esta incipiente agrupación de descendientes eslovenos, sumamente interesada en tener una participación activa y visible en variados eventos culturales en la zona. Informado sobre las necesidades más inmediatas del grupo, el sr intendente se comprometió a ayudarles a conseguir un espacio físico donde reunirse.

Otro momento importante de la agenda contempló la visita a la Universidad Nacional del Comahue con sede principal en Neuquén. Allí fue recibida por su Rector, Lic. Gustavo Crisafulli y por la Secretaria de Extensión Universitaria, Marcela Debener. Las máximas autoridades institucionales elogiaron la iniciativa de la Sra Embajadora y reconocieron que desafortunadamente esta clase de visitas por parte de representantes diplomáticos extranjeros no son comunes. Se habló sobre la posibilidad de establecer intercambios estudiantiles a través del programa Erasmus y de confeccionar una base de datos que permita conocer el número total de estudiantes de origen esloveno matriculados en la actualidad en esta prestigiosa casa de estudios. También se le informó a las autoridades académicas sobre los planes futuros de enseñanza del idioma esloveno a cargo de personas calificadas para dicha tarea que integran la agrupación.

Una vez concluidas las variadas actividades protocolares, la Sra Embajadora pudo concentrarse en uno de los motivos principales de su viaje por primera vez al Alto valle. El viernes a las 19 hs. en el Aula Magna de la Universidad Nacional del Comahue tuvo

a su cargo la presentación del libro Martín Kerpán, escrito por Fran Levstik en 1858, y que es considerado como obra fundacional de la narrativa eslovena. En la oportunidad explicó en detalle los factores que hacen de esta historia algo tan especial para el pueblo esloveno. Acto seguido se presentaron, también, tres libros cuya temática gira en torno a la inmigración eslovena en la Argentina, estos son: De Bela Krajina a El Chaco, escrito por Daniel Brunskole quien es integrante de la agrupación descendientes de eslovenos de Norpatagonia, Stara Mama Ecos de una canción de vida de Sonia Tomazin y Olga y Roni inmigrantes eslovenos, escrito por Marita Molfese por pedido de la familia Homovc-Ferrero y colaboradora del grupo mencionado. Es importante destacar que participaron del evento, el cónsul de Chile con sede en Neuquén, la Vicecónsul de Italia, así como una nutrida y variada concurrencia entre descendientes de eslovenos, habitantes de la región de otras procedencias y público interesado en este acto cultural.

Es interesante mencionar que hace ya muchos años se han establecido en el alto valle de Río Negro y Neuquén algunos descendientes de los protagonistas de los tres libros. No obstante, no solo la literatura formó parte de la programación ya que, Silvia Trovarelli junto a su hija Agustina Roldán, deleitaron al público con interpretaciones musicales en piano y violín y vale aclarar que estas intérpretes también forman parte de la comunidad eslovena de la zona.

El sábado por la mañana la Sra. Embajadora fue trasladada a El Chañar con el objeto de que pudiera conocer las bodegas más grandes de la zona. Gracias a la gestión de uno de los integrantes de la agrupación fue amablemente recibida por el propio dueño de una de ellas, el sr Roberto Schroeder quien resultó un cálido anfitrión.

Ese mismo día a las 19 hs. la Sra. Embajadora inauguró el ciclo de Cine Esloveno en el Auditorio del MNBA de Neuquén capital con la película 'Tango abrazos'. Este evento tuvo un éxito total, baste el dato que mucha gente no pudo ingresar a la sala debido a que se colmó su capacidad.

Luego del estreno neuquino de este filme, los descendientes de eslovenos de Norpatagonia en su carácter de anfitriones agasajaron a su distinguida huésped con una cena de despedida y le entregaron una placa conmemorativa de la visita, a lo cual la agasajada respondió con sentidas palabras de agradecimiento y estímulo a los presentes.

El domingo por la mañana realizó un recorrido por la ciudad, a saber el Balcón del Valle y el Paseo de la Costa y luego fue conducida al Aeropuerto.

De este modo culminó esta fructífera e histórica visita a la ciudad, oportunidad en que la Embajadora con sencillez, distinción, calidez y eficiencia interactuó con un grupo de descendientes eslovenos que aspira a formar una asociación enfocada en intensificar sus esfuerzos para difundir la cultura eslovena a través de distintas disciplinas.

Daniel Brunskole/ Marita Molfese

NAŠI ZAČETKI V ARGENTINI

23

Moja zgodba

Vinko Rode

“Ilirija” vstani!

Sem pa tja me še pelje pot po Av. de Mayo, v Ramosu - in ko križamo ulico Alvarado se spomnim Ilirije na št. 350. Tam je bila slovenska gostilna, penzijon in še marsikaj drugega. Tam sem delal kot »birt« - natakar, skoro eno leto, med 1955 in 56. Tam sem tudi imel svoj »kot«, tako da sem bil stalno v stiku s tistim okoljem, podnevi in ponoči. Od tega je torej že več kot 60 let. Teklo je osmo, deveto leto naše naselitve v Argentini. Krajevnih domov še ni bilo, razen Lanusa in Pristave, ki pa je bila le pristava Centrale, le-ta pa še v povojih, oz. je bila še najemnik. Ilirije zdaj ni več, a naj vstane v bežnih spominih

Ilirija je bila v mnogočem »naši začetki v Argentini«. Kot gostilna in penzijon je bila zbirališče in zatočišče predvsem samskih fantov in mož. Posebno ob koncih tedna je bila gostilna polno zasedena. Krajani različnih barv so bili tu habitué, a sklepam, da niso bili tu začetki ramoške skupnosti, poznejšega Slomškovega doma: ne spomnim se kot gostov na pr. g. Brule, Potočnika in drugih. Verjetno se je tisto jedro ramoške skupnosti zbiralo okrog nedeljske sv. maše, saj je bil g. Janez Kalan kaplan v Ramosu. Tam je delovala tudi slovenska šola.

Tu je bil ambient bolj liberalen, včasih prav oštarijski: duhovniki niso zahajali k nam (razen L. Lenčka, ki je tam zastopal Gospodarsko zadrugo). Sklepam, da je bila prav ta najemnik ali morda lastnik Ilirije, g. Godec pa upravnik le gostilne. O tem bi bolj gotovo vedel povedati Marjan Loboda, ki je bil že takrat uslužbenec pri Zadrugi. Poleg g.

Lenčka so bili vodilni v Zadrugi Jože Mavrič in Ivan Ašič. Zadruga je prevzela Ilirijo (morda jo je kupila) od Eme Kessler. A iz one prve dobe nič ne vem. Morda bi kdo kaj napisal prav o začetkih Ilirije.

Ilirija je bila poleg tega tudi sedež SKA, tam je bilo tajništvo: g. Marjan Marolt je bil naš vsakodnevni gost s svojo radoživo fajfo in obveznim štamperlom šnopsa. Na vrtu Ilirije je likovni odsek SKA postavil barako, kjer je potem delovala Likovna akademija. V tej so poučevali Bara Remec, Milan Volovšek in France Ahčin. Tam se je izšolalo kar nekaj poznanih naših likovnikov. Vsaj enkrat (morda tudi večkrat), je Kulturna na vrtu predvajala francoski film, predstavil ga je Ruda Jurčec (izposojala jih je francoska ambasada). Torej je bila tam tisti večer vsa kulturna srenja.

Vem da je bila v Iliriji vsaj enkrat Misijska tombola, morda dvakrat... V tistih letih je bil to velik dogodek in je privabil veliko ljudi. Mislim, da je tu nastal Plus ultra. G. Lado Lenček je namreč deloval na mnogih področjih, uresničil je najrazličnejše pobude: gospodarske, duhovne in kulturne.

Ilirija ni imela statusa uradnega zbirališča slovenskih priseljencev. Najvažnejša snidenja so bile nedeljske sv. maše: na Belgrano in še kje. Vendar je bilo tu vsaj eno novomašno slavje (če se ne motim, g. Susmana) in tudi mnogo poročnih slavnosti (ohceti). Ob sobotah in nedeljah je bilo živahno, veselo: salon polno zaseden, srečanje družin in svojcev, prijateljev in znancev. Tu so se ljudje počutili kot doma, res med svojimi. Nedeljsko kosilo je bilo kar nekam praznično in slovesno. Ljudje so se razživeli, postali glasni, in tako je tudi pesem zaplala v to razpoloženje ter nas čudežno povezala z našo (takrat še) milo Slovenijo. Čustveno smo bili še vedno v prvi domovini, pesmi so to sporočale. To je bil še čas, ko smo prišli ki nagonsko iskali domačo družbo. Družabnost z domačini je bila še redka. Tudi se ne spomnim gosta domačina: ambient je bil čisto slovenski.

Ob sobotah so se vesela snidenja zelo zavlekla v noč. In čim je vino bolj in bolj burilo duhove je prihajala na dan vsa tragika naše

polpreteklosti: domotožje, razočaranja, včasih tudi solze. Včasih pa tudi oštarijsko robantenje in pretep, vendar brez hujših posledic. Med domobranskimi veterani je izstopal Ciko (Ciril Skebe), vojni invalid. Zelo nadarjen risar, zgovoren kot strgan dohtar, glasen in bojevit. Ko ga je vino premagalo je zaspal pod kako mizo. Vse na vižo: tužna je nedelja... Ja, tudi mnogo žalosti se je tam izlilo. In vino veritas!

Imeli smo pa med penzionisti tudi Hrva-te, vedno so pri nas večerjali: spomnim se Mateka, Šporerja, manj Štrfička. Prvi je bil zelo zelo glasen, imeli so svoje omizje. Z nami sem imel neko soboto dolgo debato, bi rekel da ideološko. Matek je bil srdit »comecuras«, jaz sem branil, seveda, našo vero in Cerkev. Do treh zjutraj smo se dajali, a so me tako potolkli, da sem še naslednji dan preboleval moralnega mačka. Dogodek me je zadel v živo. (Sprušujem pa se, v katerem jeziku smo govorili. Očitno po špansko, ker ne znam hrvaško.)

Poleg penzionistov je v Iliriji živela družina fotografa Lojzeta Erjavca: še žena in dva otroka. Le-ta, ga. Ida, je bila naša kuharica. Na sliki smo še poleg nje, Julka Grabnar, ki ji je pomagala v kuhinji, Janez Majeršič in jaz kot birt. Če je bilo veliko dela se nam je pridružil, občasno, tudi Marjan Loboda.

G. Erjavec je tista leta prodajal našim ljudem umetniške slike – črnobeke – z idilničnimi motivi slovenskih pokrajin: na pr. Triglavsko jezero z belimi ovčkami na gorski paši. V garaži je imel svoj atelje. Zdaj ga pa objavlja Zaveza, ko je slikal in dokumentiral italijanska begunska taborišča.

G. Godec je le sempatja prišel nadzirat gostilno. Prav tisti čas je prišla za njim družina, kot tudi družine Debeljak, Vombergar, Žakelj, Božnar in druge. Spomnim se bujne nastnice Jožejke, ki je spremljala mamo, ki je takrat prevzemala tajništvo pri SKA. Takrat sem tudi spoznal Tinčka, ki je slovel kot ekspert v marksizmu. Pridno se je vključeval v mladinske organizacije, pisal v Mladinsko vez. Tisto leto je prišel za svojim očetom Marjan Majeršič in je bil nekaj časa pri nas.

Ja, pišem po spominu, a marsikaj navedenega bi se dalo preveriti z našimi tedanjimi časopisi, če bi si kdo vzel čas za to.

Včasih so nas obiskale tudi znane osebnosti iz naše skupnosti. Spomnim se Jožeta Kesslerja, ki je debatiral s kolegi zelo glasno in

zavzeto: sklepam, da so ga spremljali ljudje iz kroga Vestnika, morda P. Rant, Skoberne, B. Magister. Zelo glasni so bili in bojeviti. Ne spomnim se obiska katerega od vodilnih Društva Slovencev. Pač pa mi je ostal v spominu dogodek, ki je izjemen za tedanjo skupnost: na veliki petek tistega leta je znani gospod naročil za kosilo kranjsko klobaso s prilogo, morda s kislim zeljem. Malo smo se spogledali, a klobase smo imeli – in gospod jo je dobil.

Običajnih gostov se žal le malo spomnim po imenih, saj jih večini še nisem poznal, posebno tistih iz italijanskih taborišč. Bratov Žnidaršič se spomnim, pa Grabnarjevih; potem je bil še Bavec, Gregorka, Rustja, Peter Krušič ob nedeljah; pa Vodnikovi; opoldne, čez teden, Jože Trpin; včasih telovadca Elo Vrečar in Rok Kurnik – in še toliko drugih. Ja, 60 let je od takrat, eno celo življenje.

Bližnji Sanatorij je bil natrpan s slovenskimi priseljenci, a k nam niso zahajali. Tam so bile večini družine z otroki. Zaslužil bi si pa tudi eno obeležje. Marjan Grum bi vedel kaj povedati o tem. To je bil, bi lahko rekli, slovenski »conventillo«. Dočim bi bil »Babji grad« konvikt. Vse to po sili razmer. Sedanja Slovenska hiša je bila sprva nekaj podobnega. Stanovanjski problemi so bili spočetka najtežji.

Ilirija je bila za tisti čas nedvomno važna postojanka za slovenske priseljence: za druženje, za družabnost – in kot gostilna je nudila znane slovenske jedi, na pr. ob nedeljah okusno mesno juho. Kot priloga k mesu je bila običajna solata rdeče pese. Za žejo so moški največ naročali špricar, za prehlad ali za korajžo pa žganje. Ne spomnim se gaziranih pijač, pa so gotovo že bile na trgu.

Torej, leta 1955 so bile že vpeljene in aktivne glavne organizacije naše skupnosti: tako v dušnopastirskem kot družbenem oziru. Društvo Slovencev je nekako povezovalo vse aktivnosti, Kulturna akcija je spletla celo kar planetarno združenje slovenskih kulturnikov in tako močno zaznamovala SPE. Buenosaireška skupnost je bila vsestransko razgibana (pevski zbori, gledališke družine) in tudi dobro usmerjena (šole, tečaji, predavanja). Vse to sega še do danes, iz tega bogastva črpamo še danes: vrednote in voljo za nadaljevanje.

Smemo reči, da se je v tistih letih že rojeval slovenski argentinski čudež.

Z OPTIMIZMOM NAD SKRBI

Pred nami so tedni poletnega oddiha, ko z dvojno številko nekoliko predahne tudi Naša luč. Kakor je tedenski utrip naravan na dan počitka, na nedeljo, tako tudi skozi delovno leto z veseljem pričakujemo počitniški čas. To je vedno priložnost, da se umirimo in počnemo stvari, ki jih v siceršnji naglici ne moremo.

V poletnih mesecih tudi Slovenija postane nekoliko bolj domovina. Mnogi njeni prebivalci sicer odhajajo na dopust v druge države, vanjo pa prihajajo njeni sinovi, ki živijo zunaj državnih meja, da se naužijejo lepot in domače govorice. Prireditve Dobrodošli doma, ki nam je predstavila krasne kraje v zaledju Brežic, je že za nami. Prihaja prva nedelja v juliju. Računamo na slovenske duhovnike, da bodo v svojih farah opozorili na rojake, ki živijo širom sveta in ki jih imamo še posebej v mislih na nedeljo Slovencev po svetu. Vsi, ki si želimo neposrednega stika, pa smo povabljeni na Svete Višarje, da se 5. avgusta na

romanju treh Slovenij vključimo v tradicionalni program, obenem pa bo priložnost, da rečemo prijateljsko besedo o tem in onem.

Krasno bi bilo, če bi mogli svoje razmišljanje nadaljevati v veselem, počitniškem ključu, a stvaren pogled zahteva, da kljub poletju pogledamo tudi manj prijetno plat te naše ljube domovine. V Sloveniji končuje svoj mandat še ena vlada, ki zaradi notranjih razprtij, prevelikih apetitov in političnih kalkulacij ni zdržala do konca. Čeprav je bila sestavljena iz strank, ki so si ideološko podobne kot jajce jajcu. Razpisane so bile predčasne volitve, ki so spet potrdile nenavadno željo Slovencev, da bi šli naprej v vzratni prestavi. Kar dve tretjini volivcev je znova obkrožilo stranke, ki državo zavirajo v razvoju, ki niso zmožne nobenih resnih reform in ki nam (razen kratkih presledkov, ko je bila vključena tudi kakšna pomladna stranka) vladajo že skoraj trideset let, če odštejemo pol stole-

tja njihove predhodnice.

Veliko vprašanje je, če bo pred izidom naslednje številke že jasno, kdo nam bo vladal prihodnja leta. Poleg neperspektivnih rezultatov na splošno in množice nepomladnih strank, ki so prišle v parlament in ki se razlikujejo samo po fasadi, ima naša država tudi zelo zapletene in dolgotrajne postopke, ki vodijo do nove vlade. Nobena koalicijska kombinacija ne bo optimalna, saj se volivci nikakor ne zmorejo odločiti za spremembo oblasti, ki bi bila po toliko letih ne samo dobrodošla, ampak nadvse nujna. Če je dolgo na položaju, se vsaka oblast spridi, taka, ki je že v izhodišču slaba, pa še toliko bolj. Dokler se ne izkaže drugače, nam kljub vsemu ostane upanje, da se bo do jeseni uresničila – če že dobrih možnosti ni – vsaj najmanj slaba izmed vladnih koalicij.

Tak je ta naš svet. Včasih svetlejši, drugič temačnejši. Zlepa nismo povsem brez skrbi, a vseeno je prav, da ne izgubimo optimizma in da se svetlih stvari veselimo. Ena od teh je tudi čas dopustov in oddiha. Varno in mirno na vseh vaših poteh!

Lenart Rihar
Naša luč, julij-avgust 2018

OBVESTILA

Bralcem sporočamo,
da bo naslednja tiskana številka
časopisa izšla 6. avgusta.
Novim objavam lahko sledite
v naši spletni izdaji
www.svobodnaslovenija.com.ar

Naročnikom tiskane
Svobodne Slovenije sporočamo,
da znaša naročnina za leto 2018
\$ 1.600.- Dodatni stroški
za pošiljanje po pošti pa \$ 1.400.-
Poravnate jo lahko pri odbornikih ZS, ali
z nakazilom na naslednji račun:

Banco Santander Río
Cta Cte en Pesos 052 - 000110732
CBU 0720052620000001107322
Alias: Bled.Triglav.Zmaj
CUIT: 30-53331351-1
Titular: Asociación Civil
Eslovenia Unida

KOLEDAR

20. julija do 22. julija

Duhovne vaje za moške in žene

28. julija ob 20:00

Mladinska igra v Našem domu

4. avgusta ob 20:00

“Ob taktu barv” v San Martinu

5. avgusta

Mladinski dan v Slomškovem domu

11. avgusta

Praznovanje obletnice folklorne skupine “Mladika” v San Justo

19. avgusta ob 10:00

Romanje v Lourdes – Santos Lugares

KJE NAJTI ŠE LEPŠI JE SVET?

Nadaljujemo izlet po Sloveniji! Za tokratni sprehod je vodič naš dober prijatelj Renato Podberšič, ki nas vabi v njemu najdražje kraje. Naš cilj je:

Goriška

Sam pogosto trdim, da je to najlepša slovenska dežela. Na severu Primorske, ob italijanski meji, med morjem ob Tržaškem zalivu na jugu in obronki Julijskih Alp na severu. Geostrateški položaj, mila klima in rodovitna zemlja so tod omogočali dobro življenje že v antiki. Mimo je vodila že stara rimska cesta med Oglejem (Aquileia) in Ljubljano (Emona).

Gorica, stoletno središče Goriške, je danes sicer v Italiji, a tik ob državni meji. To staro mesto si velja ogledati v vseh letnih časih, prvič se omenja že leta 1001. Sredi mesta je glavni trg Travniki (Piazza grande) s cerkvijo sv. Ignacija in Neptunovim vodnjakom. Stara srednjeveška ulica Raštel pa nas pripelje na goriški grad, ki je danes urejen kot muzej. Ta leži na hribčku (gorici), ki je dala mestu tudi ime. Na slovenski strani meje je po drugi svetovni vojni zraslo novo mesto, Nova Gorica. Velja poskusiti domačo primorsko hrano (jota, polenta, testenine), vse skupaj pa zaliti z odličnimi primorskimi vini.

Za ljubitelje kolesarstva velja izpostaviti številne urejene poti, za tovrstne sladokusce je še najbolj zanimiva nova kolesarska pot ob reki Soči, ki vodi iz Solkana proti severu, do vasi Plave.

Na Goriškem si velja ogledati frančiškansko cerkev na Kostanjevici oz. na Kapeli nad Novo Gorico. V kripti pod cerkvijo iz 17. stoletja se nahaja prava pravcata kraljeva grobnica. Tam so namreč pokopani poslednji

člani francoske kraljeve rodbine Burbonov, zato nekateri Kapelo imenujejo tudi »mali St. Denis«. Po julijski revoluciji 1830 so jih pregnali iz Pariza, nekaj let so se potepali po Evropi (Škotska, Praga), na koncu so zatočišče našli v Gorici pri grofu Coroniniju

Velja se povzpeti, lahko z avtomobilom ali peš, na bližnjo Sveto Goro (682 m) nad Solkanom, kjer kraljuje mogočna romarska bazilika. Tam se je mladi pastirici Urški Ferligojevi davnega leta 1539 prikazala Marija in ji prenesla naročilo, naj ji ljudstvo tam sezida cerkev. Tako svetogorska Marija že stoletja vabi vernike od blizu in daleč v svoje naročje. Lahko si ogledamo še Marijanski muzej in poskusimo odlične jedi v bližnji restavraciji.

Goriška je še posebej trpela med prvo svetovno vojno, ko so te kraje zaznamovali spopadi na soški fronti. V zadnjih letih se je začelo urejanje nekdanjih frontnih položajev (kaverne, jarki, topniški položaji). Morda najboljši vpogled v danje dogajanje dobimo na Sabotinu (609 m), do koder se lahko povzpemo z avtomobilom preko Goriških Brd ali peš iz Solkana. Tik pod vrhom nas pričaka okrepevalnica z odlično postrežbo in majhnim muzejčkom, kjer lahko najamemo tudi lokalnega vodnika.

Iz Nove Gorice pa se lahko odpravimo še onkraj smaragdne Soče v čudovit gričevnati svet Goriških Brd, ki jim nekateri pravijo tudi slovenska Toskana. Tam občudujemo obnovljene briške vasice, številne cerkve na gričkih in grad Dobrovo. Vse je obdano z vinogradi ter oljčnimi in sadnimi nasadi. Ta del Goriške je znan po dobri kulinariki in izjemnih lokalnih vinih.

Želimo vam lep izlet in dobrodošli na Goriškem!

Renato Podberšič

“V OBJEMU SLOVENSKE POMLADI”

Spomini Antona Tomažiča

Mohorjeva založba iz Celovca je izdala spomine Antona Tomažiča V objemu slovenske pomladi o demokratizaciji in osamosvojitvi Slovenije.

»Anton Tomažič, ki je bil v prelomnih časih osamosvajanja Slovenije 'blizu vrha' tedanje politike, v knjigi – poleg svojih spominov oz. zanimive ocene takratnega dogajanja – objavlja obsežno gradivo, dokumente, plakate, zapise, slike, ki jih je dolga leta zbiral in hranil doma. S knjigo je zdaj obsežen dokumentacijski nabor o za Slovence in Slovenijo pomembnih prelomnih letih dostopen tudi širši javnosti. Avtor je svoj osebni arhiv po predstavitvi izročil Muzeju novejšje zgodovine Slovenije.« Tako knjigo Antona Tomažiča V objemu slovenske pomladi oglašuje založba. ... Vsakršni spomini so za zgodovino ožjega ali širšega okolja pomembni. Tomažičevi so zelo pomembni, saj je bil konec 80. in v začetku 90. let pri vrhu takrat na novoustanovljenih demokratičnih strank ter koalicije Demos. Tako nas iz prve roke spomni na mnoge pomembne dogodke, osebnosti in njihovo vlogo pri demokratizaciji Slovenije. Veliko nam pove tudi, česar do zdaj nismo poznali. Dragocena so tudi njegova spoznanja in komentarji, saj so se dogajale pozitivne in tudi negativne stvari. Ker avtor velja za resnično ljubeznega, tako izvemo veliko, zato je ta knjiga še posebej dragocena. [...]

Ivo Žajdela, Družina, 9. 7. 2018 (povzetek)

OSEBNE NOVICE

ROJSTVO

V sredo, 27. junija, se je v družini Kovačič rodil prvorojenček **Constantino**. Mamica je Belén, ati pa Damijan.

KRST

V cerkvi Santa Magdalena Sofía Barat, v Castelarju, je bila 7. aprila krščena **Catalina**, hčerka *Marjane Petkovšek* in *Danijela Kocmur*. Botra sta bila *Andrea Boltežar* in *Pablo Jerman*.

POROKA

V četrtek, 28. julija 2018, sta se v Camarín de la Virgen del Rosario de Nueva Pompeya, Buenos Aires, poročila **Melisa Pardo** in **Juan Ignacio Stanovnik**. Priči sta bila *Fabio Pardo* in *Alicia Mónica Lietti*. Poročil ju je nadškof *Andrej Stanovnik* ofmcap. Želimo jima vso srečo na novi poti!

\$750

ZIMSKE POČITNICE V CORDOBSKIH HRIBIH
Wi-Fi, Direc-TV, Igre, Domača hrana, Klima
www.hanzelic.com.ar
info.hanzelic@gmail.com

Antonio Podrzej e Hijos S.R.L.

Diagonal 160 Nº 5776
Villa Loma Hermosa (1657)
Buenos Aires, Argentina

Tel / Fax: 54 (11) 4769-0581 / 1653
antonio@podrzaj.com.ar
www.podrzaj.com.ar

Grupo HZ

Temple 2780 - Lomas del Mirador
Tel: 5168 6300 Fax | Fax: 5168 6305
www.hzgroup.com.ar

